Niniejszy numer zawiera zwiększoną objętość 20 stron

Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Cena 50 groszy

ORZECZNICTWO BUCHALTERYJNO - PODATKOWE

TYGODNIK

Prenumerata kwartalna 4 zł. 50 gr.
wraz z przesyłką pocztową
Konto P. K. O. Nr. 22.308
Administracja: Księgarnia Prawnicza
Warszawa, Senatorska 8

REDAKTOR
Dr EMANUEL ISERZON
Adwokat

Nr 15 (61) Warszawa, 9 kwietnia 1938 r. Rok III

Prosimy o odnowienie prenumeraty za kw. II 1938 r. (zł. 4.50)

Konto PKO 22308

TREŚĆ:

A. WEBER
Adwokat

MAŁA REFORMA PODATKOWA *)

w brzmieniu ostatecznym

I. Zmiana ustawy o podatku dochodowym

Uchwalona na posiedzeniu Senatu z dnia 24 marca br. nowela do ustawy o podatku dochodowym, (stanowiąca łącznie ze zmianami w za-

*) Na podstawie materiałów sejmowych i senackich.

kresie podatku przemysłowego tzw. „małą reformę podatkową") wprowadziła następujące zmiany.

A. Zwolnione zostały od podatku dywidendy od akcyj spółek akcyjnych oraz dochody z udziałów w spółkach ogr. odp., spółdzielniach i w tych gwarectwach, które są osobami prawnymi, o ile siedziba tych osób prawnych znajduje się na obszarze Rzeczypospolitej.

B. Zwolnione zostały również od podatku przychody na pokrycie kosztów utrzymania, otrzymywane od zamieszkałych na obszarze Rzeczypospolitej osób fizycznych, których dochody nie podlegają opodatkowaniu na podstawie przepisów Działu I ustawy.

C. Minister Skarbu został upoważniony do zarządzenia poboru podatku dochodowego od drobnych płatników w formie ryczałtu bez ustalenia sum dochodu w każdym poszczególnym przypadku. Zasady zryczałtowania podatku, prawa i obowiązki władz skarbowych i płatników oraz postępowanie ma określić rozporządzenie Ministra Skarbu.

D. Znowelizowany został wreszcie (z inicjatywy posła Formeli) art. 24 ustawy dotyczący dodatku pobieranego na obszarze ziem zachodnich na rzecz związków samorządowych, w tym sensie, że dodatek, w przypadku zastosowania przy wymiarze ulg z art. 27 i 29 ustawy będzie pobrany od przeciętnego dochodu tego stopnia, który odpowiada podatkowi, wymierzonemu po zastosowaniu ulgi.

Ustawa wejdzie w życie z dniem ogłoszenia i z wyjątkiem nowej instytucji zryczałtowanego podatku dochodowego *znajdzie zastosowanie już przy wymiarze podatku dochodowego na rok podatkowy 1938* (od dochodu uzyskanego w r. 1937 lub 1936—1937).

*

Zwolnienie od podatku dochodowego dywidend od akcyj oraz dochodów z udziałów w spółkach z ogr. odp. i spółdzielniach kładzie kres podwójnemu opodatkowaniu zysków, osiąganych przez te osoby prawne.

Uzasadnienie rządowe do projektu tłumaczy konieczność tej reformy—zgodnie zresztą z postulatami sfer gospodarczych — obciążeniem dochodów, płynących z kapitałów, lokowanych w akcjach i udziałach, opodatkowaniem dochodzącym łącznie do 70% dochodu i powodującym ucieczkę kapitalistów od tych lokat. Ten stan rzeczy odbijał się ujemnie na rozwoju inwestycyj przemysłowych, które nie mogły konkurować np. z budownictwem mieszkaniowym, nie tylko wolnym od ryzyka związanego z lokatą kapitału w przemyśle, ale zapewniającym ponadto daleko idące ulgi podatkowe.

*

Zwolnienie od podatku przychodów na pokrycie kosztów utrzymania uzasadnił Rząd względami słuszności. Według dotychczasowych bowiem przepisów „opodatkowywano od otrzymanych kwot (np.) matkę, mimo że dzieci wypłacanych wsparć ze swych dochodów nie potrącały, ponieważ dokonywanie jakichkolwiek potrąceń z dochodów z uposażeń, opodatkowanych na zasadzie przepisów Działu II nie jest dopuszczalne" (uzasadnienie). Ten stan rzeczy usuwa nowela, „zwalniając od podatku wspomniane przychody u osoby, która je otrzymuje, jeżeli dający wypłacanych kwot ze swych dochodów potrącić nie może" (uzasadnienie).

Przytoczone uzasadnienie pozostaje jednak w rozbieżności z zaprojektowanym i uchwalonym tekstem.

Według zaprojektowanego i uchwalonego tekstu noweli, warunkiem zastosowania omawianego zwolnienia jest, aby dochód osoby, wypłacającej alimenty i wsparcia, *nie był opodatkowany na podstawie Działu I*, nie zaś — jakby to wynikało z motywów rządowych — niemożność potrącenia ich z dochodu. *Zwolnienie nie dotyczy więc alimentów i wsparć wypłacanych osoby przez opodatkowane według Działu I*, chociażby osoba, która je wypłaca, nie miała prawa potrącenia ich ze swych dochodów. Zresztą prawo takie w ogóle nie służy najczęściej płatnikom z Dz. I. W myśl bowiem ostatniego ustępu art. 10 ustawy o podatku dochodowym, zgodnie z ustaloną judykaturą NTA (por. NTA l. rej. 5600/34 OBP 1937, str. 689, i l. rej. 6565/35, OBP, 1938, str. 84; tamże nasza glosa), od ogólnego dochodu, podlegającego opodatkowaniu według Dz. I, wolno odliczyć procenty i periodyczne świadczenia nawet na korzyść członków rodziny tylko w tym przypadku, gdy są one *oparte na tytułach prawnych, ciążą na źródłach dochodu, podlegającego podatkowi, i pozostają w związku gospodarczym z tymi źródłami.*

Jest oczywiste, że płatnik *tylko wyjątkowo* będzie w stanie udowodnić istnienie wszystkich tych warunków odliczalności periodycznych świadczeń, obciążających jego dochód.

To też na plenum Sejmu proponowano (poseł Mincberg), aby zwolnieniem zostały objęte przychody na pokrycie kosztów utrzymania, bez względu na sposób opodatkowania (Dział I czy II) osoby, która je wypłaca. Sejm poprawki tej nie przyjął, sprawozdawca zaś projektu powoływał się na to, że umożliwiłaby ona nieuczciwym płatnikom „manipulowanie“ dochodami. Nie wiadomo, o jakie „manipulacje“ chodziło sprawozdawcy, skoro rozszerzeuie zwolnienia nie miałoby żadnego wpływu na opodatkowanie dochodów osoby płacącej alimenty lub wsparcia. Nie jest zresztą zrozumiałe, dlaczego tylko płatnicy z Dz. I mogliby się dopuszczać ewentualnych nadużyć.

Uchwalony przepis budzi inne jeszcze zastrzeżenie.

Podwójne opodatkowanie ma być według niego utrzymane i wtedy, gdy pracownik, urzędnik itp., który płaci alimenty lub wsparcia, osiąga dochód *również z Działu I*, aczkolwiek ze względu na jego wysokość, wspomniane wydatki faktycznie obciążają dochód z uposażenia (np. urzędnik pobiera 800 zł. pensji miesięcznie i ma ponadto 150 zł. dochodu miesięcznie z nieruchomości, a daje rodzicom i innym krewnym 300 zł. miesięcznie).

*

Wprowadzenie zryczałtowanego podatku dochodowego tłumaczy uzasadnienie rządowe trudnościami, które nastręcza ustalenie rzeczywistego dochodu drobnych płatników, którzy nie prowadzą ksiąg handlowych lub gospodarczych, jak również i potrzebą uproszczenia wymiaru podatku od takich dochodów, które w granicach kilku lat nie ulegają większym zmianom.

Uzasadnienie zaznacza, że w poszczególnych przypadkach zastosowanie ryczałtu będzie zależne od zgody płatnika, przy czym będzie przyjęte postępowanie ugodowe, przewidziane w przepisach o zryczałtowa-

nym podatku od obrotu. Komisja Skarbowa Sejmu wprowadziła do projektu wyraźną wzmiankę, że ustalenie podatku następować będzie w drodze ugody z płatnikiem. Reforma, o której mowa, spotkała się z aprobatą sfer zainteresowanych. W szczególności, przychylne stanowisko zajął wobec niej Związek Izb Rzemieślniczych (w styczniu b. r.), podnosząc zarazem, że reforma ta powinna spowodować zaniechanie stosowania norm średniej zyskowności, które prowadzą do wygórowanych nieraz i nieuzasadnionych wymiarów.

*

W myśl art. 24 ustawy o podatku dochodowym, *dodatki na rzecz związków samorządowych* — które mogą być pobierane przez przez te związki na obszarze województw poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części województwa śląskiego — są pobierane w stosunku procentowym do dochodu (podstawy opodatkowania).

Według judykatury NTA (l. rej. 2368/27), ulgi rodzinne (art. 27 ustawy o pod. doch.) są bez wpływu na wysokość dochodu podatkowego, będącego podstawą wymiaru dodatku komunalnego, pobieranego na wspomnianym obszarze. Przez analogię, również ulga podatkowa z powodu nadzwyczajnych akoliczności (art. 29) jest bez wpływu na wymiar dodatków komunalnych.

Uchwalona nowela do art. 24 ustawy wprowadza zasadę, że *ulgi z art. 27 i 29 ustawy będą wpływały na podstawę wymiaru dodatku komunalnego, odpowiednio obniżając tę podstawę.*

*

Jeśli chodzi o ogólną charakterystykę omówionej noweli, stwierdzić należy, że reforma, której ona dokonała w zakresie podatku dochodowego, jest istotnie „mała“ i zaspakaja jedynie najbardziej dojrzałe potrzeby życia gospodarczego. Żałować tylko wypada, że o ile chodzi o usunięcie szczególnie dotkliwego zjawiska podwójnego opodatkowania tych samych dochodów, reforma nie została konsekwentnie przeprowadzona.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH PODATKOWYCH

44.

POJĘCIE DOBROWOLNEGO UISZCZENIA KWOTY Z TYTUŁU ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWEGO.

Nie podlega zwrotowi dobrowolnie uiszczona kwota z tytułu świadectwa przemysłowego. Przez dobrowolne uiszczenie rozumie się wpłatę dokonaną przy nabywaniu świadectwa przemysłowego na podstawie deklaracji, określającej znamiona i rodzaj przedsiębiorstwa. Uiszczenie nie jest przymusowym nawet w tym wypadku, gdy zostało uskutecznione na skutek opinii władzy.

Uiszczenie jest przymusowe tylko w

tym wypadku, gdy jest skutkiem orzeczenia wymiarowego (o obowiązku nabycia świadectwa) lub orzeczenia karnego (o obowiązku nabycia świadectwa i ukaraniu za prowadzenie przedsiębiorstwa bez świadectwa lub za świadectwem niższej ceny).

NTA, 10 listopada 1937, l. rej. 3397/35.

Z uzasadnienia: Firma „I. F." hurtowy handel wina zaskarżyła do Najwyższego Trybunału Administracyjnego orzeczenie Ministerstwa Skarbu z dnia 14 lutego 1935 r. L.D.V. 46221/4/34 w przedmiocie zwrotu nadpłaconych należności za świadectwa przemysłowe za lata 1927 — 1930.

W powyższej skardze podnosi skarżąca zarzut obrazy postanowienia art. 131 ordynacji podatkowej poz. 346/34 Dz. Ust.

Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył co następuje:

Nie jest spornym między stronami, iż skarżąca firma w deklaracjach złożonych w myśl art. 34 ustawy o państwowym podatku przemysłowym poz. 550/25 Dz. Ust. określiła rodzaj przedsiębiorstwa, prowadzonego w latach 1927—1930, jako hurtową sprzedaż win i napojów alkoholowych, a jako właściwą kategorię świadectw przemysłowych za powyższe lata podała kategorię I-szą przedsiębiorstw handlowych.

Również nie jest spornym fakt, iż wpłaty dokonane przez skarżącą firmę na poczet należności za świadectwa przemysłowe nastąpiły nie w wyniku orzeczeń karnych, opartych na przepisie art. 98 ustawy o państwowym podatku przemysłowym *) względnie art. 84 ustęp 1 **) tejże ustawy lecz w związku ze złożonymi w myśl art. 34 ***) ustawy o państwowym podatku przemysłowym, deklaracjami.

Spór toczy się na tle wykładni postanowienia art. 132 ordynacji podatkowej ****) poz. 346/34 Dz. Ust., wedle którego nie podlegają zwrotowi uiszczone dobrowolnie przez płatnika kwoty z tytułu świadectw przemysłowych.

W szczególności *skarżąca podnosi, iż przymus ze strony władzy nie musi polegać na wdrożeniu postępowania karnego, lecz wystarczy istnienie moralnego nacisku ze strony jednego z najwyższych organów administracji państwowej.*

W konkretnym wypadku *takim moralnym naciskiem było informacja otrzymana z Ministerstwa Przemysłu i Handlu* w piśmie z dnia 9 października 1926, a mianowicie, iż zezwolenie na wagonowe ładunki wina z zagranicy otrzymać mogą firmy, posiadające świadectwa przemysłowe I kategorii handlowej. Opierając się na tej informacji płatniczka, której zależało na otrzymaniu takiego zezwolenia w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, wykupiła na miarodajne okresy czasu świadectwo przemysłowe I kategorii przedsiębiorstw handlowych.

Zdaniem skagi informacja powyższa była mylna, gdyż pismem z dnia 13 grudnia 1930 r. to samo Ministerstwo Przemysłu i Handlu wyjaśniło, iż kategoria posiadanego świadectwa przemysłowego jest bez wpływu na udzielenie pozwoleń na przywóz wina.

Powyższego stanowiska skargi nie mógł Najwyższy Trybunał Aeministracyjny uznać za trafne.

Nie wdając się w ocenę kwestii, czy wymogi określone przez władzę administracyjną do uzyskania pewnych zezwoleń, mogą być uznane jako mylne z tego powodu, iż ubiegający się o dane zezwolenie wymogów tych nie posiada, i nie wdając się dalej w ocenę kwestii czy odnośnej władzy administracyjnej zabronionym jest zmieniać swoją praktykę i czynić zależnym uzyskanie zez-

*) Obecnie — art. 178 OP, DURP, 1936, poz. 134.

**) Obecnie — art. 98 OP, DURP, 1936, poz. 134.

***) Obecnie — art. 68 § 1 OP, DURP, 1936, poz. 134.

****) Obecnie — art. 126 OP, DURP, 1936, poz. 134.

woleń od mniejszych formalności względnie innych wymogów, Najwyższy Trybunał Administracyjny wyjaśnia, iż *pod pojęcie dobrowolnie uiszczonych kwot z tytułu świadectw przemysłowych w rozumieniu postanowień art. 132 ordynacji podatkowej podpadają wszystkie wpłaty dokonane przez płatnika przy sposobności nabycia świadectwa przemysłowego pewnej kategorii taryfowej zgodnie z treścią deklaracji, określającej znamiona i rodzaj przedsiębiorstwa.*

Cała bowiem konstrukcja podatku przemysłowego, pobieranego w formie świadectw przemysłowych polega na samookreśleniu podatnika, co znajduje wyraz w składanych deklaracjach. *Ustawa o państwowym podatku przemysłowym nie przewiduje odnośnie obowiązku podatkowego w przedmiocie świadectw przemysłowych postępowania wymiarowego poza trybem przewidzianym w art. 98 i 84, ustęp 1 ustawy o państwowym podatku przemysłowym* *).

W tym stanie rzeczy Najwyższy Trybunał Administracyjny oddalił skargę, jako nieuzasadnioną.

*) Tak samo OP, art. 178 i 98. O tych dwóch rodzajach orzeczeń w przedmiocie obowiązku wykupienia świadectwa przemysłowego — karnych i wymiarowych (ostatnie wkładają na podatnika obowiązek uiszczenia należności z tytułu świadectwa przemysłowego bez kary) — traktuje również orzeczenie Trybunału Kompetencyjnego z dn. 26 października 1937 r. l. rej. 11/1937, ogłoszone w OBP, nr. 13, rb., str. 204 i n.

ORZECZNICTWO W SPRAWACH UMÓW O PRACĘ I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

36.

OBOWIĄZEK UBEZPIECZENIA W ZAKRESIE USTAWY O UBEZPIECZENIU SPOŁECZNYM.

W zasadzie każdy stosunek pracy najemnej lub stosunek służbowy pociąga za sobą obowiązek ubezpieczenia i dlatego kwestia obowiązku ubezpieczenia winna być rozpoznawana w odniesieniu do każdego konkretnego przypadku istnienia stosunku.

Z art. 5 ust. 1 i 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym nie wynika, żeby osoba będąca funkcjonariuszem państwowym a równocześnie mająca inne zajęcie nie mogła podlegać obowiązkowi ubezpieczenia z tytułu tego drugiego zajęcia.

NTA, 21 grudnia 1937, l. rej. 3226/36, PUS, 1938, poz. 40.

Z uzasadnienia: Orzeczeniem z 30 listopada 1934 r. Nr. 341 Ubezpieczalnia Społeczna w Lublinie uznała, że Aleksander K. zatrudniony w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w charakterze zastępcy profesora podlega obowiązkowi ubezpieczenia w zakresie art. 1 punkt 1 i punkt 2 lit. a ustawy o ubezpieczeniu społecznym z 28 marca 1933 r. (poz. 396 Dz. Ust.) począwszy od 1 stycznia 1934 r. W odwołaniu K. podniósł że jako prowizoryczny urzędnik państwowy zajęty w Archiwum Państwowym w Lublinie nie podlega w myśl art. 5 ustęp 1 punkt 2 powołanej ustawy obowiązkowi ubezpieczenia we wskazanym zakresie od zajęcia dodatkowego.

Uwzględniając odwołanie Urząd Wojewódzki Lubelski decyzją z 30 kwietnia 1935 r. Nr Z. PO.V-3/33 uchylił orzeczenie Ubezpieczalni Społecznej jako ustawowo nieuzasadnione, ponieważ z kon-

strukcji przepisu art. 5 ustęp 1 punkt 2 cytowanej ustawy należy się zdaniem Urzędu Wojewódzkiego domyślać, że osoby posiadające warunki w tym punkcie określone nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia tak z tytułu zatrudnienia w służbie państwowej, jak również z tytułu innych zajęć dodatkowych. Twierdzenie zaś Ubezpieczalni, że pracownicy nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia z tytułu zatrudnienia w służbie państwowej, jest oparte na dowolnej interpretacji art. 5 ustęp 1 punkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym. Nadto Urząd Wojewódzki nadmienił, że wobec zagwarantowania świadczeń z tytułu zatrudnienia w służbie państwowej ubezpieczenie na zasadzie ostatnio wymienionej ustawy nie dawałoby danym osobom żadnej korzyści.

Wskutek odwołania Ubezpieczalni Społecznej Ministerstwo Opieki Społecznej orzeczeniem z 29 kwietnia 1936 r. Nr Uo : 1/1080-5 uchyliło decyzję Urzędu Wojewódzkiego jako prawnie nieuzasadnioną i orzekło, że z ogólnej zasady wyrażonej w art. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym wynika, iż w razie, gdy w ustawie tej brak wyraźnego przepisu, który by zawierał postanowienia odmienne od powyższej zasady, wszelkie wyłączenia od obowiązku ubezpieczenia dotyczą tylko tych stosunków, które są bezpośrednio objęte odnośnymi przepisami. Takich zaś odmiennych przepisów co do wyłączenia z pod tego obowiązku zajęć ubocznych fukcjonariuszów państwowych cytowana ustawa nie zawiera.

Orzeczenie to zaskarżył Aleksander K. do N. T. A., który rozważył co następuje:

Niesporne jest, że skarżący w okresie czasu, o który w niniejszej sprawie chodzi, t. j. od 1 stycznia 1934 r. do chwili wydania orzeczenia Ubezpieczalni Społecznej z 30 listopada 1934 r. był prowizorycznym funkcjonariuszem państwowym, posiadającym charakter pracownika umysłowego w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta R. P. z 24 listopada 1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (poz. 911 Dz. Ust.), a zatem podpadał on pod przepis art. 5 ustęp 1 punkt 2 ustawy z 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (poz. 396 Dz. Ust.). Niesporne dalej jest, że skarżący, który zgodnie z postanowieniem § 13 rozporządzenia Rady Ministrów z 20 stycznia 1934 r. (poz. 64 Dz. U.) przeszedł z dniem 1 lutego 1934 r. do ubezpieczenia w Państwowym Funduszu Emerytalnym, nie podlegał w czasie miarodajnym obowiązkowi ubezpieczenia w zakresie art. 1 punkt. 2 lit. b ustawy o ubezpieczeniu społecznym, t. j. na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wszelkich przyczyn nie objętych punktem 2 lit. a tego artykułu. Natomiast sporne jest, czy skarżący z tytułu zajęcia ubocznego, które samo dla siebie uzasadniałoby obowiązek ubezpieczenia, podlegał wówczas ubezpieczeniu w zakresie art. 1 punkt 1 i punkt 2 lit. a tej ustawy, t. j. na wypadek choroby i na wypadek niezdolności do zarobkowania lub śmierci osoby ubezpieczonej wskutek wypadku w zatrudnieniu lub choroby zawodowej. K. dla uzasadnienia, że temu obowiązkowi nie podlegał, powołał się w odwołaniu od orzeczenia Ubezpieczalni Społecznej z 30 listopada 1934 r. na art. 5 ustęp 1 punkt 2 cyt. ustawy, zaś w skardze stosownie do jej wywodów na art. 5 ustęp 1 punkt 1 tej ustawy. Powołane przepisy postanawiają, że nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia określonego ustawą o ubezpieczeniu społecznym:

(ad punkt 1) funkcjonariusze państwowi podlegający ustawie z 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych itd. (ad punkt 2) funkcjonariusze państwowi mianowani do odwołania (prowizorycznie) lub odbywający służbę przygotowawczą, jeżeli są pracownikami umysłowymi w rozumieniu rozporządzenia z 24 listopada 1927 (poz. 911 Dz. U.).

Różnica poglądów pozwanej władzy z jednej strony a skarżącego z drugiej polega na odmiennej wykładni powołanych przepisów art. 5, z których skarżący wyprowadza wniosek, że zwolnienie od obowiązków ubezpieczenia odnosi się nie tylko do zajęcia z tytułu służby państwowej, nadającej danej osobie charakter funkcjonariusza państwowego, lecz także do wszelkich innych zajęć dodatkowych, skutkiem czego zdaniem skarżącego wykluczone jest zastosowanie do niego art. 2 i art. 6 ustęp 1 punkt 1 ustawy.

Trybunał nie przychylił się do zapatrywania prawnego strony skarżącej. Art. 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym wypowiada ogólną zasadę, że obowiązkowi ubezpieczenia podlegają—z zastrzeżeniem art. 4, 5 i 6—wszystkie osoby, pozostające w stosunku pracy najemnej lub w stosunku służbowym. Z przepisu tego wynika, że w *zasadzie każdy stosunek wymienionych rodzajów pociąga za sobą obowiązek ubezpieczenia, czyli że kwestia obowiązku, o którym mowa, winna być rozpatrywana w odniesieniu do każdego konkretnego przypadku istnienia danego stosunku prawnego. Jeżeli zatem istnieje równocześnie kilka takich stosunków obok siebie u jednej osoby, to każdy z nich oceniać należy odrębnie.* W konsekwencji zwolnienie w drodze wyjątku od obowiązku ubezpieczenia danej osoby z tytułu jednego z tych stosunków nie może uzadnić eo ipso zwolnienia od obowiązku ubezpieczenia z racji innego stosunku służbowego lub stosunku najmu pracy. *Jeżeli więc w art. 5 ustęp 1 p. 1 i 2 zwolniono funkcjonariuszów państwowych od obowiązku ubezpieczenia, to z tego bynajmniej jeszcze nie wynika, że osoba będąca funkcjonariuszem państwowym, a zarazem mająca drugie zajęcie, z tytułu tego drugiego zajęcia nie może podlegać obowiązkowi ubezpieczenia.*

OKÓLNIKI

OKÓLNIK MINISTERSTWA SKARBU Z DNIA 24 MARCA 1938 R. L. D. V. 7678/1/38

w sprawie likwidacji zaległości podatkowych, odroczonych na podstawie rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 15 kwietnia 1935 r.

(Dz. Urz. Min. Skarbu Nr 9 z 1938 r., poz. 235)

I.

Wygaśnięcie ulg rozporządzenia z dnia 15 kwietnia 1935 r.

Wobec wygaśnięcia z dniem 31 marca 1938 r. ulg podatkowych z rozporządzenia z dn. 15 kwietnia 1935 r. (Dz. Urz. Min. Sk. z r. 1936 Nr 11, poz. 369) urzędy skarbowe powinny z dniem 1 kwietnia 1938 r. przystąpić do przymusowego ściągania zaległości podatkowych, które nie zostały zlikwidowane w okresie odroczenia, tj. w latach budżetowych 1935/36, 1936/37, 1937/38.

Fakt wygaśnięcia ulg z powołanego rozporządzenia nie wyklucza oczywiście możliwości stosowania przez władze skarbowe I i II instancji — w granicach posiadanych uprawnień — indywidualnych ulg w spłacie niezlikwidowanych w okresie odroczenia zaległości na indywidualne należycie uzasadnione prośby płatników.

II.

Stosowanie ulg z § 5 ust. (1) pkt. 2) rozp. w przypadku, gdy płatnikowi nie przypisano podatku w latach budżetowych 1935/36, 1936/37 i 1937/38.

W myśl art. 5a ust. (1) rozporządzenia, płatnik, któremu nie przypisano w latach budżetowych 1935/36, 1936/37 i 1937/38 lub w jednym z tych lat podatku, zachowuje prawo do umorzeń, przewidzianych w pkt. 2) ust. (1) § 5, jeżeli w odpowiednim następnym roku budżetowym (1936/37, 1937/38 i 1938/39) zostanie mu przypisany podatek za dwa lub więcej lat i płatnik uiści ten podatek w roku budżetowym, w którym nastąpił przypis.

Ponieważ z powołanego przepisu wynika, że również w przypadku przypisania podatku w roku budż. 1938/39 za lata podatkowe, odnośnie których wymiar podatku musiał być dokonany i przypisany normalnie w latach budżetowych 1935/36, 1936/37 i 1937/38 (np. podatek dochodowy na lata pod. 1935, 1936 i 1937), płatnik, w razie uiszczenia w roku budżetowym 1938/39 przypisanego mu w tym roku za powyższe lata podatku, ma prawo do umorzenia części zaległości odroczonej na podstawie § 4 rozporządzenia — Ministerstwo Skarbu celem umożliwienia realizacji tej ulgi, przesuwa do dnia 31 marca 1939 r. termin odroczenia tej części zaległości odroczonej na podstawie § 4 rozporządzenia z dnia 15 kwietnia 1935 r., jaka podlegałaby umorzeniu w myśl § 5 ust. (1) pkt. 2) tego rozporządzenia, gdyby przypis danego podatku nastąpił we właściwym czasie i gdyby płatnik uiścił wymierzony mu podatek w roku budżetowym, w którym podatek ten przypisano (przykłady Nr 1 i Nr 2).

W przypadku, gdy zaległość odroczona na podstawie § 4 wynosi w dniu 1 kwietnia 1938 r. — wskutek dokonanych na poczet tej zaległości w okresie do dnia 31 marca 1938 r. uiszczeń — mniej niż część tej zaległości, co do której przysługiwałoby płatnikowi w myśl ustępu poprzedniego prawo do odroczenia jej do dnia 31 marca 1939 r., odracza się tylko pozostałą na dzień 1 kwietnia 1938 r. zaległość i tylko ta zaległość ewent. podlega umorzeniu na podstawie § 5 ust. (1) p. 2 w myśl § 5a ust. (1) rozporządzenia (przykład Nr 3).

Część zaległości odroczona do dnia 31 marca 1939 r. może być spłacana również papierami wartościowymi w granicach i na warunkach, określonych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 18 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 197) zmienionym rozporządzeniem z dnia 15 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 37, poz. 285).

Od wpłat na poczet zaległości odroczonych w myśl części II niniejszego okólnika, dokonywanych w okresie od dnia 31 marca 1939 r., nie będą pobierane odsetki. Zaległości odroczone do dnia 31 marca 1939 r. a niezlikwidowane w okresie odroczenia (np. wskutek umorzeń z § 5 ust. (1) p. 2 rozporządzenia lub wskutek wpłat dokonanych w okresie odroczenia na poczet tych zaległości) — zostaną pobrane po dniu 31 marca 1939 r. z odsetkami od dnia 1 kwietnia 1934 r. w wysokości 0,75% miesięcznie

Przykłady do cz. II. okólnika.

Przykład Nr 1. Płatnikowi odroczono na podstawie § 4 rozporządzenia do dnia 31 marca 1938 r. 4.000 zł podatku przemysłowego od obrotu. Płatnik skorzystał z umorzenia na zasadzie § 5 rozp. w wysokości 10% i 15% zaległości odroczonej, tj. 1.000 zł. W latach budżetowych 1936/37 1937/38 nie przypisano płatnikowi podatku wskutek niedokonania wymiaru, wobec czego nie mógł on skorzystać z umorzenia 20% i 25% zaległości odroczonej. Płatnik nie uiścił również żadnej kwoty na poczet odroczonych zaległości. Zaległość odroczona w dniu 31 marca 1938 r. będzie zatem wynosiła, o ile oczywiście nie nastąpią na poczet niej uiszczenia, 3.000 zł. Z zaległości tej podlega odroczeniu do 31 marca 1939 r. tylko 1.800 zł. tj. 45% zaległości odroczonej.

W razie dokonania w r. 1938/39 przypisu podatku przemysłowego od obrotu za lata 1935 i 1936 lub za jeden z tych lat i w razie uiszczenia przez płatnika do dnia 31 marca 1939 r. przypisanego podatku, uzyskuje on odpowiednie umorzenie, jakie

przysługiwałoby mu na zasadzie § 5 ust. (1) pkt. 2) rozporządzenia.

Przykład Nr 2. Płatnikowi z mocy § 4 rozporządzenia odroczono do dnia 31 marca 1938 r. 500 zł podatku dochodowego. Płatnik skorzystał na zasadzie § 5 rozp. z umorzenia w wysokości 10% i 20% zaległości odroczonej, tj. z umorzenia 150 zł (30)%, Z umorzenia 15% i 25% tej zaległości płatnik nie skorzystał, gdyż w latach 1935/36 i 1937/38 przypisu nie dokonano wskutek zwolnienia płatnika od podatku: na rok pod. 1935 — wobec zastosowania zniżki z art. 27 ustawy o państw. pod. doch., a na rok pod. 1937 — wskutek nieosiągnięcia dochodu podlegającego opodatkowaziu. Płatnik nie korzysta w ogóle z odroczenia zaległości do dnia 31 marca 1939 r. gdyż przypis nie nastąpił wskutek zwolnienia go od podatku i nie osiągnięcia dochodu, nie zaś wskutek niedokonania wymiaru.

Pryykład Nr 3. Płatnikowi z mocy § 4 rozporządżenia odroczono do dnia 31 marca 1938 r. 1.000 zł podatku dochodowego. Płatnik skorzystał z umorzenia na zasadzie § 5 rozp. w wysokości 10%, 15% i 20% zaległości odroczonej, tj. 450 zł (45%). Z umorzenia 25% zaległości płatnik nie skorzystał wskutek niedokonania mu wymiaru i nieprzypisania w r. 1937/38 podatku. Na poczet zaległości odroczonej wpłacił płatnik z bonifikatą z § 9 rozp. w r. 1936/37 — 150 zł, pokrywając 300 zł tej zaległości, w roku zaś 1937/38—50 zł, pokrywając 75 zł zaległości, — tak że zaległość odroczona wynosi 175 zł (1.000 zł — 450 zł — 375 zł). O ile zaległość ta do dnia 31 marca 1938 r. nie ulegnie dalszemu zmniejszeniu—odroczeniu do dnia 31 marca 1939 r. będzie podlegała tylko kwota 175 zł.

W razie dokonania płatnikowi zaległego wymiaru podatku dochodowego na rok pod. 1937 i przypisania go do dnia 31 marca 1939 r. i w razie uiszczenia przez płatnika tego wymiaru do dnia 31 marca 1939 r., płatnik w zasadzie miałby prawo do umorzenia w wysokości 25% zaległości odroczonej na zasadzie § 4 rozporządzenia, tj. 250 zł. Ponieważ jednak zaległość jego odroczona do dnia 31 marca 1939 r. wynosi 175 zł, będzie mógł skorzystać tylko z umorzenia do wysokości tej zaległości.

III.

Spłata zaległości podatkowych, nie zlikwidowanych na podstawie rozporządzenia z dnia 15 kwietnia 1935 r., przez rolników dotkniętych klęskami żywiołowymi.

Mając na względzie ograniczoną zdolność płatniczą właścicieli gospodarstw wiejskich dotkniętych w roku 1937 klęskami żywiołowymi, Ministerstwo Skarbu na podstawie art. 1 i ustawy z dnia 10 marca 1932, (Dz. U. R. P. z r. 1935 Nr 50, poz. 336) zarządza co następuje:

1) Płatnikom, którzy według ustaleń urzędu skarbowego ponieśli w roku 1937 straty z powodu klęsk żywiołowych w wysokości co najmniej 15% normalnego przychodu, jaki osiągnęliby z gospodarstwa, gdyby klęska nie nastąpiła — **odracza się do dnia 31 grudnia 1938 r.** tę część zaległości w podatku gruntowym i dochodowym, odroczonej na zasadzie § 4 rozporządzenia z dnia 15 kwietnia 1935 r., która nie została zlikwidowana w terminie do dnia 31 marca 1938 r. (przykład Nr 4).

Odroczenie do dnia 31 grudnia 1938 r. zaległości, o których mowa w ustępie poprzednim, nie obejmuje jednak tej części zaległości odroczonej na podstawie § 4 rozporządzenia, co do której płatnik utracił w myśl § 5a ust. (2) rozporządzenia prawo do odroczenia wskutek nieuiszczenia w roku budżetowym 1935/36 i 1936/37 przypisanego mu w tych latach podatku (przykład Nr 5).

2) Płatnikom, którym odroczono zaległości do dnia 31 grudnia 1938 r. w myśl pkt. 1) a którzy uiszczą (dobrowolnie lub przymusowo, w okresie od dnia 1 kwietnia 1938 r. do 31 grudnia 1938 r. zaległości w podatku gruntowym lub dochodowym, przypisanym w roku budżetowym 1937/38, **umarza się** 25% zaległości odroczonej na podstawie § 4 rozporządzenia, tj. taką kwotę zaległości, jaka została płatnikowi umorzona

w każdym z tych podatków na zasadzie § 5 ust. (1) pkt. 2) rozporządzenia, gdyby uiszczenie podatku przypisanego w roku budzetowym 1937/38 nastąpiło do dnia 31 marca 1938 r. (przykład Nr 6).

Jeżeli zaległość odroczona do dnia 31 grudnia 1938 r. wynosi mniej niż 25% zaległości odroczonej na podstawie § 4 rozporządzenia, wówczas umorzeniu podlega tylko kwota zaległości odroczonej do dnia 31 grudnia 1938 r. ponieważ płatnik mógł zlikwidować część zaległości przy wykorzystaniu bonifikaty z § 9 rozporządzenia (przykład Nr 7).

Uiszczenie po dniu 31 grudnia 1938 r. podatku gruntowego i dochodowego, przypisanego w roku budżetowym 1937/38, pozbawia płatnika ulgi w postaci umorzenia 25% zaległości odroczonej nawet w tym przypadku, gdy płatnik na indywidualne podanie uzyskał postanowienie o odroczeniu terminu płatności wymienionych podatków poza dzień 31 grudnia 1938 r.

Zaległości odroczone do dnia 31 grudnia 1938 r. mogą być spłacane również papierami wartościowymi w granicach i na warunkach, określonych w rozporządzeniu Ministra Skarbu z dnia 18 marca 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 197) zmienionym rozporządzeniem z dnia 15 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37, poz. 285).

Od wpłat na poczet zaległości odroczonych w myśl części III p. 1) niniejszego okólnika, dokonywanych w okresie do dnia 31 grudnia 1938 r., nie będą pobierane odsetki. Wpłaty dokonane na poczet tych zaległości po dniu 31 grudnia 1938 r. zostaną pobrane z odsetkami od dnia 1 kwietnia 1934 r. w wysokości 0,75% miesięcznie.

Ulgi przewidziane w części III niniejszego okólnika stosuje się z urzędu do wszystkich płatników, którzy według ustaleń urzędu skarbowego ponieśli w r. 1937 stratę z powodu klęski żywiołowej w wysokości co najmniej 15% normalnego przychodu bez względu na to, czy podanie o ulgi zostało załatwione czy też nie.

Przykłady do cz. III. okólnika.

Przykład Nr 4. Płatnikowi z mocy § 4 rozporządzenia odroczono do dnia 31 marca 1938 r. 1.000 zł podatku gruntowego. Wobec uiszczenia przez płatnika w ubiegłych okresach budżetowych przypisanego mu w tych okresach podatku, umorzono mu na zasadzie § 5 rozp. 10%, 15% i 20% razem 45% odrocznej zaległości, tj. 450 zł. Jeżeli nie nastąpi dalsze zmniejszenie tej zaległości wskutek dokonanych do dnia 31 marca 1938 r. na poczet niej uiszczeń (§ 9 rozp.) lub wskutek uzyskania przez płatnika prawa do umorzenia z § 5 rozp. 25% zaległości w razie uiszczenia przypisanego w r. 1937/38 podatku — odroczeniu do dnia 31 grudnia 1938 r. podlegać będzie zaległość w kwocie 550 zł.

Przykład Nr 5. Płatnikowi z mocy § 4 rozp. odroczono do dnia 31 marca 1938 r. 1.000 zł podatku dochodowego. Płatnik skorzystał z umorzenia na zasadzie § 5 rozp. w wysokości 10% i 20% tej zaległości, tj. 300 zł, natomiast utracił prawo do umorzenia i odroczenia 15%, tj. 150 zł [§ 5a ust. (2) rozp.]. Jeżeli do dnia 31 marca 1938 r. płatnik nie uiści tej ostatniej kwoty (150 zł) i nie nastąpi dalsze zmniejszenie pozostałej zaległości odroczonej (tj. 550 zł) bądź wskutek uiszczeń na poczet tej zaległości (§ 9 rozp.) dokonanych do dnia 31 marca 1938 r., bądź też wskutek uzyskania przez płatnika prawa do umorzenia z § 5 rozp. 25% zaległości w razie uiszczenia do dnia 31 marca 1938 r. przypisanego w r. 1937/38 podatku — odroczeniu do dnia 31 grudnia 1938 r. podlegać będzie tylko kwota 550 zł, tj. bez zaległości 150 zł, co do której utracił płatnik prawo do odroczenia i umorzenia.

Przykład Nr 6. Płatnikowi z mocy § 4 rozporządzenia odroczono do dnia 31 marca 1938 r. 3.000 zł podatku gruntowego. Z zaległości tej kwota 1.000 zł podlega odroczeniu do dnia 31 grudnia 1938 r. Na poczet podatku gruntowego, przypisanego w

roku 1937/38 w kwocie 2.000 zł, płatnik uiścił dnia 15/XII 1937 r. — 500 zł, dnia 15/IX 1938 r. — 500 zł, ściągnięto w drodze przymusowej dnia 15/XI 1938 r. — 750 zł, resztę zaś przypisu (250 zł) uiścił płatnik dnia 23/XII 1938 r. Umorzeniu podlegać będzie kwota 750 zł, tj. 25% zaległości odroczonej na podstawie § 4 (3.000 zł).

Przykład Nr 7. Płatnikowi z mocy § 4 rozporządzenia odroczono do dnia 31 marca 1938 r. 1.000 zł podatku dochodowego. W dniu 31 marca 1938 r. zaległość ta wynosiła 150 zł, gdyż płatnikowi na zasadzie § 5 umorzono 10%, 15% i 20% zaległości, tj. 450 zł, zaś 400 zł zaległości pokrył płatnik wpłatami w ciągu lat 1936/37 i 1937/38, wykorzystując bonifikatę z § 9 rozp. Odroczeniu zatem do dnia 31 grudnia 1938 r. podlegać będzie kwota 150 zł i tylko ta kwota będzie mogła być umorzona, o ile płatnik w terminie do dnia 31 grudnia 1938 r. pokryje przypisany mu w r. 1937/38 podatek dochodowy, mimo iż płatnikowi przysługiwałoby zasadniczo umorzenie 25% zaległości odroczonej, tj. 250 zł.

Podsekretarz Stanu:
/—/ K. Morawski

USTAWY, ROZPORZĄDZENIA I ZARZĄDZENIA

Dziennik Ustaw RP. Nr 18 z dn. 24 marca 1938 r.

Ustawy: z dn. 1 marca 1938 o zmianie RPR z dn. 22.3.1928 o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (poz. 132); — z dn. 12 marca 1938 o ratyfikacji porozumienia z dnia 14.10.1937 między Polską a Wielką Brytanią, dotyczącego taryfikacji biegaczy do maszyn przędzalniczych (poz. 134); — z dnia 16 marca 1938 w sprawie zatwierdzenia układu z dnia 29.4.1937 między Rzplitą Polską a Wolnym Miastem Gdańskiem o ubezpieczeniu społecznym (poz. 135); — z dnia 16 marca 1938 o zmianie ustawy o opodatkowaniu piwa (poz. 136).

Rozporządzenia Ministrów: Skarbu z dnia 7 marca 1938 wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej w sprawie gazowania napojów (poz. 138); — Przemysłu i Handlu z dnia 14 marca 1938 o zmianie rozporządzenia z dnia 28.11.1927 w sprawie wykonywania czynności komiwojażerów i samodzielnych agenów handlowych.

Dziennik Ustaw RP. Nr 19 z dn. 28 marca 1938 r.

Ustawa: z dnia 25 marca 1938 o wytwarzaniu i handlu dewocjonaliami i przedmiotami kultu religijnego (poz. 149).

Dziennik Ustaw RP. Nr 20 z dn. 30 marca 1938 r.

Ustawa Skarbowa z dn. 29 marca 1938 na okres od 1 kwietnia 1938 do 31 marca 1939 (poz. 161).

Dziennik Ustaw RP. Nr 21 z dn. 31 marca 1938 r.

Ustawy: z dnia 25 marca 1938 o obrocie olejem skalnym (poz. 167); — z dnia 25 marca 1938 o zmianie RPR o monopolu spirytusowym, opodatkowaniu kwasu octowego i drożdży oraz sprzedaży napojów alkoholowych (poz. 168); — z dnia 29 marca 1938 o konwersjii obligacji 7% pożyczki stabilizacyjnej, opiewających na funty szterlingów (poz. 170); — z dnia 29 marca 1938 r. o przedłużeniu czasowego obniżenia składek za ubezpieczenia społeczne (poz. 171).

Porozumienie między Polską a Włochami w sprawie działalności włoskich To-

warzystw Ubezpieczeń podpisane w Rzymie dn. 7.6.1937 (poz 173); — oświadczenie rządowe z dnia 23 marca 1938 w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych porozumienia między Polską a Włochami w formie not wymienionych w Rzymje dn. 7.6.1937 dotyczącego działalności włoskich towarzystw ubezpieczeniowych w Polsce.

Rozporządzenia Ministrów: Skarbu z dnia 8 marca 1938 w sprawie oznaczenia papierów wartościowych i ich kursów przy spłacie długów rolniczych (poz. 178); — Skarbu z dnia 8 marca 1938 o spłacie papierami wartościowymi długów rolniczych objętych układami konwersyjnymi (poz. 179); — Skarbu z dnia 8 marca 1938 o pomocy Skarbu Państwa dla instytucji wierzycielskich. zawierających układy konwersyjne (poz. 180); — Skarbu z dn. 16 marca 1938 wydane w porozumieniu z Ministrami Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Przemysłu i Handlu w sprawie zmiany rozporządzenia o uregulowaniu ceny cukru (poz. 181); — Spraw Wewnętrznych z dnia 22 marca 1938 wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o umorzeniu zaległości w zasadniczym podatku wojskowym (poz. 184).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 8 z dn. 21 marca 1938 r.

Okólniki Ministerstwa Skarbu: z dnia 11 marca 1938 w sprawie odstępowania od żądania zmieny pozwoleń przywozu po wydaniu towaru do wolnego obrotu (poz. 184); — z dnia 11 marca 1938 w sprawie obowiązku podatkowego od nieruchomości należących do związków i instytucji wymienionych w art. 2 pkt. 2 dekretu o podatku od nieruchomości (poz. 187); — z dnia 28 lutego 1938 w sprawie zwalniania od podatku cukru przeznaczonego do wyrobu win owocowych (poz. 188).

Dziennik Urzędowy Ministerstwa Skarbu Nr 9 z dn. 31 marca 1938.

Okólniki Ministerstwa Skarbu: w sprawie odpowiedzialności karnej skarbowej konsumentów napojów alkoholowych w zakładach handlowych nie posiadających zezwolenia na sprzedaż tych napojów (poz. 223); — z dnia 22 marca 1938 w sprawie postępowania z zaświadczeniami walutowymi i świadectwami rozrachunkowymi przy odprawie celnej wywozowej przesyłek pocztowych (poz. 226); — z dnia 23 marca 1938 w sprawie wyjaśnień do postanowień protokółu polsko-szwajcarskiego z dnia 28.12.1937 dotyczącego zniżek celnych na produkty chemiczne (poz. 227); — z dnia 24 marca 1938 w sprawie instytucji wystawiających certyfikaty w celu zastosowania cła konwencyjnego do samochodów, ciągówek, podwozi samochodowych i motocykli (poz. 228); — z dn. 18 marca 1938 w sprawie stosowania art. 6 dekretu PR o podatku od nieruchomości (poz. 230); — z dnia 19 marca 1938 w sprawie potrącalności straty, wynikłej z racji zburzenia niezamortyzowanego starego budynku i zastąpieniu go nowym (poz. 231); — z dnia 21 marca 1938 w sprawie rozstrzygania odwołań po uchyleniu orzeczenia w drodze nadzoru lub w postępowaniu kasacyjnym (poz. 233); — z dnia 21 marca 1938 w sprawie kosztów komisji klasyfikacyjnych w podatku gruntowym (poz. 234); — z dnia 24 marca 1938 w sprawie likwidacji zaległości podatkowych, odroczonych na podstawie rozporządzenia Min. Skarbu z dnia 15.4.1935 (poz. 235); — z dnia 24 marca 1938 w sprawie opłat stemplowych wiążących się z parcelacją (poz. 236).

KALENDARZ PODATKOWY

W kwietniu 1938 r. płatne są następujące podatki:

Do 5 kwietnia 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w czasie od 16 do 31 marca 1938 r.

Do 7 kwietnia 1938 r. — podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, wypłaconych przez służbodawcę w marcu 1938 r.

Do 15 kwietnia 1938 r. — pierwsza rata (połowa) podatku dochodowego różnicowego od kumulacji uposażeń otrzymanych w roku poprzednim od kilku służbodawców, bądź też od kumulacji dwóch lub kilku wynagrodzeń, otrzymanych w roku poprzednim od jednego służbodawcy; podatek ten jest płatny przez pracowników; pracownik winien obliczyć podatek na przepisanym formularzu.

Do 20 kwietnia 1938 r. — podatek od energii elektrycznej pobrany przez sprzedawcę w ciągu pierwszych 15 dni kwietnia 1938 r.

Do 25 kwietnia 1938 r. — zaliczka miesięczna w wysokości podatku od obrotu osiągniętego w miesiącu lutym 1938 r. przez a) przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, b) przedsiębiorstwa przemysłowe I, II, III, IV i V kategorii świadectw, prowadzące prawidłowe księgi i c) spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, spółdzielnie, a nadto inne przedsiębiorstwa, które są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia.

Do 25 kwietnia 1938 r. — zaliczka kwartalna na podatek od obrotu osiągniętego za ubiegły kwartał przez innych płatników, prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Do 30 kwietnia 1938 r. — pierwsza rata półroczna podatku od lokali (połowa za pierwsze półrocze 1938 r.

Do 30 kwietnia 1938 r. — pierwsza rata (połowa) podatku gruntowego za pierwsze półrocze 1938 r.

Do 1 maja 1938 r. — przedpłata na podatek dochodowy należny od osoby prawnej (sp. akc. i z o. o.) w wysokości połowy należności podatkowej obliczonej od zeznanego (ob. niżej) dochodu.

Ponadto płatne są zaległości odroczone lub rozłożone na raty z terminami płatności w kwietniu 1938 r. oraz podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w kwietniu 1938 r.

Do 1 maja 1938 r. — Wszystkie osoby prawne (spółki akc. i z o. o.) mają obowiązek złożenia zeznania do wymiaru podatku przemysłowego od obrotu i podatku dochodowego.

KRONIKA PODATKOWA

Przedłużenie obniżenia składek za ubezpieczenia społeczne

Jak już komunikowaliśmy, z dniem 31 grudnia 1937 r. wygasły: 1. dekret Prezydenta Rzeczypospolitej w d. 14.I.1936 o czasowym obniżeniu składek za ubezpieczenie emerytalne robotników i pracowników umysłowych oraz za ubezpieczenie od wypadków i chorób zawodowych (DURP, 1936, poz. 24) i 2. rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z d. 24.I.1936 o obniżeniu składek na ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych (DURP, 1936, poz. 142, ob. OBP, 1937, nr. 45 i 1938, nr. 6).

Wobec tego z d. 1 stycznia 1938 obowiązywała wysokość składek w wysokości obowiązującej przed wejściem w życie wspomnianych aktów prawnych (wysokość ob. OBP, 1937. nr 45).

Donieśliśmy już, że Rada Ministrów powzięła w styczniu 1938 postanowienie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o przedłużeniu obniżenia wysokości składek we wspomnianych działach ubez-

pieczeń (OBP, 1938, nr. 6).

W numerze 21 Dziennika Ustaw za rb. została ogłoszona ustawa z d. 29 marca 1938 r. o przedłużeniu czasowego obniżenia składek za ubezpieczenia społeczne (poz. 171).

Według tej ustawy *obniżkę składek za emerytalne ubezpieczenie* robotników i pracowuików umysłowych przewidzianą w art. 1 wyżej powołanego Dekretu Prezydenta *utrzymuje się w wocy na czas od 1 kwietnia 1938 do 31 marca 1939 r.* Ta sama ustawa *przedłuża upoważnienie* Ministra Opieki Społecznej *da obniżania składek za ubezpieczenie od wypadków i chorób zawodowych* na okres ubezpieczenia *od 1 stycznia 1938 do 31 marca 1939.*

Z powyższego wynika, że *poczynając od dn. 1 kwienia 1938 r. będą obowiązywały w zakresie ubezpieczenia emerytalnego robotników i pracowników umysłowych składki w wysokości pobieranej do d. 31 grudnia 1937 r.*

Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z d. 24.I.1936 o obniżeniu składek za ubezpieczenie *od wypadków i chorób zawodowych* wygasło z d. 31 grudnia 1937. Ale lada dzień ogłoszone będzie niewątpliwie nowe rozporządzenie Ministra OS w tym samym przedmiocie—na podstawie upoważnienia zawartego w nowej ustawie, o którym była mowa wyżej.

PORADNIA

241. *Z. P. Akcyjna.*

1. **Księgowanie kaucji hipotecznej** jest zależne od całego szeregu momentów faktycznych. Nie znając tych ostatnich nie możemy się wypowiedzieć. Prosimy o podanie **treści kaucji hipotecznej warunków przyjęcia kaucji** według aktu nabycia nieruchomości przez spółkę akcyjną oraz **należności, którą kaucja zabezpiecza.**

2. **Wręczenie przez kupca wekslu gwarancyjnego na zabezpieczenie jego długu** nie jest wydarzeniem gospodarczym, wymagającym uwidocznienia w księgach zasadniczych (por. OBP. 1937, str. 490), ponieważ samo przez się nie stwarza nowego obciążenia.

3. **Złożenie w banku przez członka zarządu spółki akcyjnej akcyj lub papierów wartościowych tytułem gwarancji za kredyt, udzielony spółce** akcyjnej, nie podlega uwidocznieniu w księgach spółki, ponieważ kontrahentami tej czynności jest bank i członek zarządu, nie zaś spółka.

4. **Złożenie przez spółkę kaucji w gotówce** podlega zapisaniu na ciężar Rku kaucji czynnych (dłużników kaucyjnych) przy uznaniu Rku Kasy.

5. **Opieczętowanie przez bank towarów spółki celem zabezpieczenia udzielonej jej pożyczki,** jeżeli nie łączy się z ustanowieniem zastawu na tych towarach i wydania ich wierzycielowi, nie powoduje wyjęcia ich z posiadania spółki i nie wymaga zaksięgowania.

6. Wg. art. 5 ust. (4) ustawy o pod. przem. z podstawy opodatkowania wyłącza się po udowodnieniu prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi m. in. **koszty przewozu, wyłożone za nabywcę.** O ile natomiast przewóz opłaca odbiorca, potrącając odpowiednią sumę z kwoty, na którą opiewa rachunek, ma miejsce sytuacja odwrotna: koszty przewozu obciążają **sprzedawcę.** Nie podlegają one zatem wyłączeniu z podstawy opodatkowania (por. OBP. 1937 str. 131). To samo zachodzi, **gdy sprzedawca sam płaci za przewóz,** nie otrzymując zwrotu wyłożonych w tym celu kosztów.

7. Towar, znajdujący się w konsygnacji u innej osoby, nie wychodzi prawnie z posiadania przedsiębiorstwa a przeto **przesłanie towaru do przedstawiciela** nie wymaga ujawnienia w księgach za-

sadniczych.

Lokal, w którym powyższy towar znajduje się, o ile ma charakter oddzielnego składu (poza obrębem zakładu handlowego), wymaga wykupienia karty rejestracyjnej. W opisanych przez Pana warunkach obowiązek ten ciąży na przedsiębiorstwie, które posiada towar w konsygnacji, gdyż skład należy do tego właśnie przedsiębiorstwa.

8. **Pisma, stwierdzające umowę o świadczenie usług, podlegają** (z pewnymi wyjątkami) **opłacie stemplowej w wysokości 1%** od umówionego wynagrodzenia. **Pisma te są wolne od opłaty, jeśli choćby jeden z kontrahentów (jedna ze stron) zawiera umowę w zakresie swego przedsiębiorstwa, podlegającego podatkowi przemysłowemu lub ustawowo zwolnionego od tego podatku.** Udzielamy ogólnikowej odpowiedzi, bo i pytanie ma charakter ogólnikowy.

242. *I. Z.*

1. **Właściwym dla nabycia świadectwa przemysłowego dla przedsiębiorstwa skupu zawodowego jest miejsce wykonywania tego przedsiębiorstwa. Za miejsce wykonywania przedsiębiorstwa skupu zawodowego przez spółkę jawną uważać należy siedzibę spółki,** wpisaną do rejestru handlowego (ob. OP art. 11 i 13 przez analogię; zgodnie ze słuszną opinią Rosenkranza. „co do osób prawnych i innych podmiotów prawnych należy — stosując analogicznie kpc 31— miejsce zamieszkania zastąpić siedzibą", Ordynacja Podatkowa, str. 83 odsyłacz 71).

2. Wykonywanie przedsiębiorstwa skupu zawodowego wymaga zawsze świadectwa przemysłowego. Karta rejestracyjna nie wystarcza, chociażby wszystkie zakupy były gotówkowe. Nie jesteśmy zresztą pewni, czy zrozumieliśmy dobrze pytanie.

243. *Księgowy Ar.*

1. **Jeden udziałowiec spółki z ogr. odp. może w drodze nabycia udziałów od reszty udziałowców skupić w swych rękach wszystkie udziały.** Taka jest przeważająca opinia nauki. Takaż jest praktyka naszych sądów rejestrowych oparta na judykaturze Sądu Najwyższego. Forma prawna spółki i odpowiedzialność spólnika nie ulega z tego powodu zmianie.

2. **Cesja udziałów tytułem darmym** nie podlega opłacie stemplowej. Będzie jednak pobrany **podatek od darowizny** (stawki ob. DURP, 1933, nr 21, poz. 141).

3. Wynagrodzenie dla jednego członka zarządu, gdy wszystkie udziały znajdują się u jednego spólnika, może ustalić tylko ten ostatni.

4. Jeżeli kapitał zakładowy sp. z o.o. wynosi 10.000 zł. można żądać potrącenia z przychodu podatkowego z tytułu wynagrodzenia członka zarządu sumy maksymalnej 1500 zł. rocznie.

5. **Zarządca spółki z o.o. może być zwolniony** na własne żądanie **od obowiązku ubezpieczenia** w zakresie ubezpieczenia pracowników umysłowych (pkt 5 art. 6 RPR o ub. prac. um.), **jeżeli nie łączy go ze spółką specjalna umowa o pracę** (por. wyrok NTA, l. rej. 3835 i 3838/35, OBP. 1937, str. 580). Jeżeli nie zachodzi stosunek najmu pracy, zarządca jest z samego prawa wolny od ubezpieczenia na wypadek choroby i od wypadków.

244. *Administrator domu.*

Właściciel nieruchomości nie może tworzyć potrącalnej z przychodu podatkowego rezerwy na pokrycie wydatków, związanych z danym rokiem, które jednak będą faktycznie poniesione w następnym roku. O ile bowiem chodzi o dochód z nieruchomości, potrąceniu z przychodu podlegają zgodnie z art. 6 ustawy o pod. doch. i § 12 — 13 rozp. wyk., jedynie koszty rzeczywiście w danym roku poniesione.

245. *J. P. B.*

Przemalowanie wież i konstrukcji żelaznych kolejki linowej, zapobiegając szybkiemu zużyciu tych urządzeń, **ma na celu nie** ulepszenie lub powiększenie źródła dochodu, lecz **utrzymanie jego sprawności na dotychczasowym po-**

ziomie i dlatego, zdaniem naszym, odnośny wydatek nie ma charakteru inwestycyjnego, lecz podlega potrąceniu z przychodu jako koszt handlowy (por. NTA l. rej. 2346/33). **Okoliczność, że skutki tego wkładu będą działały i po upływie miarodajnego okresu gospodarczego** (w danym przypadku — przez 10 lat) **nie uzasadnia sama przez się uznania wydatku za inwestycyjny** (por. NTA, l. rej. 3550/28). W każdym razie, o ile stanąć na stanowisku, że zachodzi wydatek inwestycyjny, (jak to Pan już uczynił), okres amortyzacji kosztów wspomnianego remontu powinien wynosić 10 lat, skoro dopiero po tym czasie trzeba będzie malowanie powtórzyć (odpisanie na straty wartości zużycia powinno odzwierciadlać rzeczywistość). Wydatek inwestycyjny, podlegający stopniowej amortyzacji, powinien być uwidoczniony w inwentarzu i bilansie jako aktyw.

246. *Elib.*

Zgodnie z § 65 Rozp. Min. Spraw. o rejestrze handlowym **„kupiec rejestrowy jest obowiązany w ciągu trzech miesięcy po upływie roku obrotowego przedstawić sadowi inwentarz i bilans, sporządzone na koniec roku obrotowego** (art. 57 kodeksu handlowego)". Wg. art. 57 § 1 kod. Handl. kupiec (rejestrowy) obowiązany jest przy rozpoczęciu przedsiębiorstwa tudzież na koniec każdego roku obrotowego sporządzić inwentarz i bilans. Jak wynika z tych przepisów, obowiązek złożenia w ciągu trzech miesięcy po upływie roku obrotowego bilansu i inwentarza dotyczy kupca, który jako rejestrowy miał obowiązek na koniec roku sporządzić inwentarz i bilans. **Skoro więc Pan w 1937 r. nie był kupcem rejestrowym, obowiązek złożenia w 1938 r. inwentarza i bilansu do Pana nie odnosi się,** mimo że prowadzi Pan księgi handlowe od kilku lat.

247. *Stały prenumerator.*

1. Nie widzimy przeszkód do zapisywania w **kopiale rachunkowym** na jednej karcie odpisów kilku faktur, oddzielonych od siebie liniami poziomymi.

2. **Zaginięcie akceptu** (zapisanego w księdze akceptów lub na rku akceptów) po jego wykupieniu nie **może mieć ujemnych następstw dla oceny prawidłowości ksiąg,** o ile fakt wykupienia akceptu nie budzi skądinąd uzasadnionych wątpliwości i jest udokumentowany asygnatą kasową.

3. **Bonifikaty,** udzielone odbiorcom, stanowią potrącalną **stratę tego roku, w którym je przyznano,** chociażby się odnosiły do tranzakcji lat ubiegłych (Por. OBP, 1937, str. 71, 119).

248. *Ang. Sk. Górny Śląsk.*

1. Kod. Post. Cyw. uchylił przepisy Rozp. o ubezp. prac. um., dotyczące ograniczenia egzekucji sądowej, nie ma natomiast, wpływu na moc obowiązującą odnośnych (późniejszych) postanowień ustawy scaleniowej z 1933 r.

2. Rozstrzygnięcie zagadnień, poruszonych w liście z dn. 18 marca 1938 r., przekracza ramy naszej Poradni.

249. *H. K.*

Uzyskanie zwolnienia od podatku dochodowego sum faktycznie zużytych na budowę domu nie wymaga załączenia jakichkolwiek dowodów do zeznania o dochodzie; nie jest nawet konieczne uczynienie w zeznaniu wzmianki o powyższym sposobie użycia zeznanego dochodu lub jego części. Podanie o zastosowanie ulgi należy złożyć (chodzi o dochód z Dz. I) do urzędu skarbowego przed uprawomocnieniem się wymiaru na rok podatkowy bezpośrednio następujący po roku, w którym ukończono budowę. O ile więc budowa ma być ukoń-

czona w 1938 r., podanie o ulgę z odpowiednimi załącznikami należy złożyć najpóźniej do czasu uprawomocnienia się wymiaru na rok pod. 1939. Podatnik ma prawo żądać w tym podaniu przyznania również ulg za rok podatkowy 1938, choćby wymiar za ten ostatni rok był już prawomocny. O ile jednak złoży Pan podanie o zastosowanie ulgi już w 1938 r., będzie wstrzymana egzekucja podatku, jaki przypada do zapłaty od dochodu, zużytego na budowę w 1937 r. Do podania o ulgę należy dołączyć zaświadczenie, stwierdzające datę rozpoczęcia budowy oraz stan budowy z końcem r. 1937, a ponadto wiarogodne zestawienie wydatków poniesionych w tym roku i sumy zużytego dochodu. (art. 3 ust. 1 ustawy o ulgach dla nowowznoszonych budowli; §§ 9—12 rozp. wyk. do tej ustawy).

250. *Księgowy B. L. Lwów.*

1. **Dochody męża i żony z tytułu uposażenia służbowego** podlegają oddzielnemu opodatkowaniu (art. 11 ustawy o pod, doch).

2. **Dochód z tytułu renty dożywotniej** (nie mającej charakteru emerytury) **nie łączy się z dochodem z uposażenia.** Natomiast do takiej renty męża należy doliczyć takąż rentę pobieraną przez żonę, sądownie nierozłączoną (art. 11 ustawy o pod. doch.).

251. *Księgowy Elektrowni.*

1. **Wartość sieci elektrowni** (spółki jawnej) należy oznaczyć podług jej wartości rzeczywistej (art. 58 § 1 Kod. Handl.) ewent. na podstawie opinii biegłych. Wartość rzeczywista jest to wartość nabycia lub wytworzenia obiektu. **Jeżeli od szeregu lat prowadzone księgi nie obejmują—przez przeoczenie sieci, należy ją wprowadzić do nich obecnie,** uznając Rk Kapitatu (spółki jawnej) i obciążając Rk Sieci lub tp. Prostowanie ksiąg za szereg lat aż do inwentarza początkowego nie jest w tych warunkach konieczne.

2. Nie może mieć wpływu na ocenę ksiąg okoliczność, że rachunek za prąd wystawiono abonentowi za $1^1/_2$ roku wstecz.

3. Jeżeli chodzi o osobę fizyczną, **umorzenie zaległych podatków daje przychód nadzwyczajny,** który nie podlega opodatkowaniu — zgodnie z art. 7 ustawy o pod doch. (por. OBP. 1938, str. 47, odp. nr 52).

4. **Redukcja długu z tytułu nabycia maszyny, w wyniku ugody z wierzycielem, nie uzasadnia obniżenia podstawy amortyzacji.** Decyduje bowiem w tym względzie cena nabycia (§ 14 p. 2 Rozp. Wyk.), bez względu na ewentualne wahania wysokości długu. Amortyzacji ulega nie dług, lecz pierwotna wartość maszyny.

Wspomniana redukcja należności nie uprawnia władzy wymiarowej — nawet przy przyjęciu błędnego poglądu, że redukcja zmniejsza podstawę amortyzacji— do dopisania do dochodu roku, w którym została uzyskana, różnicy między sumą odpisań na zużycie, dokonanych w ubiegłych latach, a sumą odpisań obliczonych wg. obniżanej ceny maszyny — gdyż według kardynalnej zasady nie można do dochodu danego roku doliczać strat ubiegłych lat, choćby niewłaściwie wtedy potrąconych.

252. *B. H.*

Czy wynagrodzenie za organizację banku jest amortyzowanym w ciągu lat 10 „kosztem organizacji" (art. 19 prawa bankowego)?

Według ust. 3 art. 19 prawa bankowego, „Koszty organizacji winny być za-

mortyzowane w przeciągu pierwszych 10 lat istnienia spółki. Przepis niniejszego ustępu stosuje się również do spółdzielni kredytowych.

Koszty organizacyjne są to **koszty tworzenia źródła dochodu** (NTA, 1935, l. rej. 1201/32). Wynagrodzenie wypłacone za zorganizowanie pracy banku jako warsztatu jest niewątpliwie „kosztem organizacyjnym". Oczywiście mamy na myśli usługi oddane przy samym „montażu" banku, a nie — pracę kierowniczą bieżącą, która też zawiera zawsze element organizacyjny („wydatki na funkcjonowanie warsztatu po jego zorganizowaniu, choćby przez pewien czas nie przynosiły rezultatów gospodarczych... są już wydatkami eksploatacyjnymi (tenże wyrok NTA, uzasadnienie).

Podnieść należy kwestię: czy ust. 3 art. 19 prawa bankowego ma na myśli **koszty organizacyjne powstałe przy tworzeniu samej osoby prawnej, czy też również — przedsiębiorstwa bankowego?**

Zdaniem naszym przepis ten **dotyczy wyłącznie kosztów organizacji samej osoby prawnej** (koszty notarialne, opłaty stemplowe, sądowe, honorarium adwokackie itp.). Wynika to z treści **całego** art. 19 prawa bankowego, który traktuje o oddaniu do dyspozycji spółki w dniu zgromadzenia organizacyjnego całego kapitału zakładowego z potrąceniem „kosztów organizacji", tj. kosztów założenia spółki (w dniu zgromadzenia organizacyjnego nie może być jeszcze kosztów organizacji przedsiębiorstwa).

O sposobie amortyzowania kosztów organizacji **przedsiębiorstwa** traktują inne przepisy.

I tak, w myśl pkt. 2 art. 422 Kodeksu Handlowego, dotyczącego spółek akcyjnych, „koszty organizacji przy przy założeniu lub późniejszym rozszerzeniu przedsiębiorstwa można wykazać w aktywach pod warunkiem umorzenia ich w ciągu najwyżej pięciu lat (przy ustaleniu podstawy wymiaru podatku dochodowego takie odpisanie ulega jednak doliczeniu, gdyż według judykatury NTA koszty organizacyjne są niepotrącalne).

W myśl art. 58 ustawy o spółdzielniach „straty pierwszego roku obrachunkowego można pozostawić do pokrycia w roku następnym", co daje możność pokrycia w następnym roku strat wynikłych wskutek całkowitego umorzenia kosztów organizacji przedsiębiorstwa w ciągu pierwszego roku.

Z powyższego wniosek, że **koszty zorganizowania samego przedsiębiorstwa bankowego,** nie — osoby prawnej, która bank prowadzi, **nie podlegają 10-letniej amortyzacji,** o której mowa w art. 19 prawa bankowego. Koszty zorganizowania banku jako przedsiębiorstwa podlegają najwyżej pięcioletniej amortyzacji w myśl cytowanego art. 422 KH, jeśli chodzi o spółkę akcyjną, i nie podlegają wcale stopniowej amortyzacji, jeśli chodzi o spółdzielnie (por. art. 58 ustawy o spółdzielniach).

Należy jednak pamiętać o tym, że **amortyzacja kosztów organizacji w ciągu jednego roku nie oznacza, że mają one być traktowane jako koszty handlowe** — potrącalne ze stanowiska ustawy o podatku dochodowym. Koszty organizacyjne spisane na straty w jednym roku **są, mimo to, niepotrącalne** ze stanowiska ustawy o podatku dochodowym (art. 6 i judykatura).

Jeśli jednak **koszty nazwane „organizacyjnymi" nie** odnoszą się ani do stworzenia, ani do rozszerzenia lub ulepszenia źródło dochodu, są one potrącalne ze stanowiska ustawy o podatku dochodowym — jako **wydatki na „funkcjonowan e warsztatu** (por. wyżej wyrok NTA, l. rej. 1201/32).

Skorowidz rzeczowy

---

*) O—oznacza: dział „Orzecznictwo", Ok—dział „Okólniki", P—dział „Poradnia".
**) Liczby oznaczają stronice.

Wydawca: Księgarnia Prawnicza, Warszawa, Senatorska 8
Redakcja: Warszawa, Zielna 12 m. 7, tel. 245-31
Administracja: Warszawa, Senatorska 8, tel. 516-50
Konto P. K. O. 22.308 — Przekaz rozrachunkowy Nr. 176 — Rękopisów nie zwraca się

Prenumerata wraz z przesyłką zł. 1.50 miesięcz., 4.50 kwart., 9.— półrocz., 18 rocznie
Ceny ogłoszeń: 1 str. zł. 200—1/2 str. zł. 100—1/4 str. zł. 50—1/8 str. zł. 25

Redaktor odpowiedzialny: **Józef Filip Hoppenfeld** Druk. Wydawnicza, Warszawa, Kacza 15